

Základní škola a mateřská škola Veleň, Hlavní 46, 20533 Mratín, okres Praha – východ, IČO 71004530, telefon/fax 283931292

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ „PROGRAM „ŠKOLA PLNÁ POHODY“

UČEBNÍ OSNOVY

VZDĚLÁVACÍ OBLAST: Člověk a zdraví

VZDĚLÁVACÍ OBOR: Tělesná výchova

Charakteristika oboru (předmětu): Vzdělávání směřuje k poznávání sama sebe, pochopení hodnoty zdraví. Žáci poznávají smysl zdravotní prevence, hloubku problémů spojených s nemocí a poškozením zdraví. Seznamují se s různým nebezpečím v běžných i mimořádných situacích. Osvojují si dovednosti a způsoby chování, které vedou k zachování či posílení zdraví. Získávají potřebnou míru odpovědnosti za své zdraví i zdraví jiných. Zpočátku je vzdělávání ovlivněno osobním přístupem učitele, později je kladen důraz na větší samostatnost a odpovědnost.

Časová dotace

1. ročník – 2 hod.
2. ročník – 2 hod.
3. ročník – 2 hod.
4. ročník – 2 hod.
5. ročník – 2 hod.

Klíčové kompetence ve vzdělávacím oboru Tělesná výchova

Kompetence k učení:

- učí se sebehodnocení a hodnocení druhých
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě

Kompetence k řešení problémů:

- samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

Kompetence komunikativní:

- rozumí běžně užívaným gestům, zvukům a jiným informačním a komunikačním prostředkům, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a aktivnímu zapojení se do společného dění

Kompetence sociální a personální:

- účinně spolupracuje ve skupině, pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj, ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu

sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské:

- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc
- respektuje, chrání a oceňuje naše tradice a kulturní i historické dědictví
- zapojuje se do kulturního dění a sportovních aktivit

Kompetence pracovní:

- používá bezpečně a účinně nástroje, vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové podmínky
- využívá znalosti a zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje

Možné formy práce:

v tělocvičně, ve skupině, individuálně, na hřišti, na pozemku, v přírodě, v bazénu, ve třídě (na koberci)

Možné metody práce:

rozcvičení, různé formy her (pohybové, míčové, dotykové), posilovací cviky, cvičení s hudbou, cvičení s náčiním, šplh na tyči, atletika, plavání, bruslení, turistika

Tělesná výchova: 1. - 3. ročník

očekávané výstupy (žák)	učivo	Poznámky (zařazená průřezová témata, evaluace, pomůcky, přesahy aj.)
<ul style="list-style-type: none"> - podle pokynu či obrázku zaujme základní cvičební polohy a provede základní pohybové činnosti - dodržuje základní pravidla bezpečného chování ve známém cvičebním prostředí; vhodně reaguje na pokyny, gesta a signály (učitele) - dodržuje pravidla osvojovaných činností (her); pozná nedodržení základních pravidel; v jednoduchých případech rozhoduje o výsledku (kdo dříve, dále, přesněji) - připraví náčiní a lehčí nářadí; zvládá jednoduchou 	<p>I. Činnosti podporující pohybové učení</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní tělovýchovné pojmy - smluvené povely, signály, gesta, značky - organizace prostoru a činnosti - pravidla osvojovaných pohybových činností - vzájemná komunikace a spolupráce při pohybových činnostech - zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech; fair play jednání (uplatňování myšlenek olympismu) - posuzování a měření pohybových činností (výkonů) 	<p>Průřezová témata:</p> <p><i>Osobnostní a sociální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvoj schopností poznávání, psychohygienu, sebepoznání a sebepečení, kooperace, poznávání lidí, kreativita, seberegulace, sebeorganizace, mezilidské vztahy, hodnoty, postoje, praktická etika, komunikace, kooperace, a kompetice <p><i>Environmentální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - vztah člověka k prostředí

<p>organizaci činností (změna činnosti, směru pohybu) - dohodne se na základní spolupráci a naplňuje ji</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - pravidelně se věnuje pohybovým aktivitám; kromě povinné TV se zúčastňuje i některé dalších (dalších) - volí vlastní tempo cvičení a počet opakování - užívá správné způsoby sezení (zvedání a nošení zátěže); užívá cviky pro odstranění únavy - dodržuje základní hygienické požadavky (převlékání, mytí); dodržuje zásady bezpečnosti při cvičení - adekvátně reaguje na situaci úrazu; přivolá pomoc dospělého; ošetří drobná poranění 	<p>II. Činnosti ovlivňující zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> - význam pohybových aktivit pro zdraví - pohybový režim - způsoby ovlivňování zdravotně orientované zdatnosti - manipulace se zatížením - správné držení těla - příprava organismu před pohybovou činností a její vhodné ukončení - prevence a korekce jednostranného tělesného a duševního zatížení - hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí - bezpečnost při pohybových činnostech 	<p>Možné evaluační nástroje</p> <p><i>Učitel</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - pozorování žáka při vyučování, hodnocení pokroku jednotlivců i skupin - hodnotíme slovně i známkou - hodnocení podle předem stanovených kritérií, pravidel <p><i>Žáci</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - vzájemná kontrola, popř. oprava chyb - aktivita v hodině
<ul style="list-style-type: none"> - napodobí jednoduchou pohybovou činnost (snaží se o její osvojení, zlepšené provedení) - vytvoří variantu jednoduchého pohybového úkolu - respektuje základní pohybové přednosti a nedostatky (zdravotní omezení) vlastní i jiných - pozná správně a zcela chybně provedenou pohybovou činnost <ul style="list-style-type: none"> - ovládá zpevňování a uvolňování těla a jeho částí; usiluje o přesné provádění pohybů - zvládá kotouly, základní gymnastický odraz z trampolíny a můstku; cvičení s jednoduchým náčiním; šplh; základní akrobatické prvky a přeskoky náradí odpovídající výšky - vyjádří slovo, rytmus, hudbu či pocity pohybem (se snahou o estetické provedení pohybů) - zvládá jednoduché tanečky a taneční kroky; tančí se žákem opačného pohlaví <ul style="list-style-type: none"> - zvládá základy rychlého a vytrvalého běhu, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem 	<p>III. Pohybové dovednosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - gymnastika - rytmické a kondiční formy cvičení s hudbou (akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním, tanec, aerobik), cvičení na náradí, šplh na tyči <ul style="list-style-type: none"> - atletika (běhy – sprinty 50 m, vytrvalostní běh 300 m, běh v terénu, překážkový běh, štafetový běh, skok do dálky, hod kriketovým míčkem) 	<p>Přesahy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ve všech předmětech je vhodné využít tělovýchovných chviliek (pro např. protažení, odreagování, zopakování učiva, upevňování učiva)

<ul style="list-style-type: none"> - zvládá základní činnosti s míčem odpovídající velikosti a hmotnosti; ovládá různé náčiní a předměty a využívá je při pohybových hrách - ujde trasu do 10 km; orientuje se v přehledné krajině podle výrazných orientačních bodů - uplatňuje při přesunu bezpečné chování v dopravních prostředcích 	<ul style="list-style-type: none"> - pohybové hry různého zaměření - sportovní hry (základy herních systémů, herních kombinací a herních činností jednotlivce v podmínkách utkání – ve vybraných hrách dle podmínek školy: (fotbal, vybíjená) - turistika 	
--	--	--

Tělesná výchova 4. a 5. ročník

Očekávané výstupy (žák)	Učivo	Poznámky (zařazená průřezová témata, evaluace, pomůcky, přesahy aj.)
<ul style="list-style-type: none"> - samostatně užívá základní názvy používaných cvičebních poloh, pohybových činností, náčiní a nářadí; podle pokynů změní dané polohy a činnosti - uplatňuje pravidla bezpečného chování i v méně známém prostředí (aplikace dopravní výchovy) - dodržuje pravidla osvojovaných her a soutěží - jedná v duchu fair play; pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům, adekvátně na ně reaguje - zorganizuje jednoduché pohybové hry (soutěže) - dohodne se na jednoduché spolupráci a taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji - změří základní pohybové výkony a dovede je porovnat s předchozími výsledky (zlepšení, zhoršení) - jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti 	<p>I. Činnosti podporující pohybové učení</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní tělovýchovné pojmy - smluvené povely, signály, gesta, značky - organizace prostoru a činností - vzájemná komunikace a spolupráce při pohybových činnostech - zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech; fair play jednání (uplatňování myšlenek olympismu) - posuzování a měření pohybových činností (výkonů) 	<p>Průřezová témata</p> <p><i>Osobnostní a sociální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvoj schopností poznávání, psychohygiena, sebepoznání a sebepojetí, kooperace, poznávání lidí, kreativita, seberegulace, sebeorganizace, mezilidské vztahy, hodnoty, postoje, praktická etika, komunikace, kooperace a kompetice <p><i>Environmentální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - vztah člověka k prostředí
	<p>II. Činnosti ovlivňující zdraví</p>	<p>Možné evaluační nástroje</p>

<ul style="list-style-type: none"> - zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu preventivní a korektivní pohybové činnosti (především v návaznosti na vlastní svalová oslabení) - přizpůsobí sedací, případně pracovní nábytek výšce své postavy, druhu práce (i improvizovaně) - jednoduchými testy změří úroveň své zdatnosti - využívá některé konkrétní postupy (činnosti) pro rozvoj pohyblivosti, svalové síly a běžecké rychlosti - využívá základní kompenzační a relaxační cviky (při dlouhodobém sezení a při práci s počítačem) - uplatňuje jednoduchou přípravu organismu před pohybovou činností a po jejím ukončení - samostatně dodržuje osobní hygienu při pohybových činnostech, udržuje čistotu cvičebních prostorů - poskytne základní dopomoc a záchranu při cvičení 	<ul style="list-style-type: none"> - význam pohybových aktivit pro zdraví - pohybový režim - způsoby ovlivňování zdravotně orientované zdatnosti - manipulace se zatížením - správné držení těla - příprava organismu před pohybovou činností a její vhodné ukončení - prevence a korekce jednostranného tělesného a duševního zatížení - hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí - bezpečnost při pohybových činnostech 	<p><i>Učitel</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - pozorování žáka při vyučování, hodnocení pokroků jednotlivců i skupin - hodnotíme slovně i známkou - hodnocení podle předem stanovených kritérií, pravidel <p><i>Žáci</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - vzájemná kontrola, popř. oprava chyb - aktivita v hodině - vzájemné porovnávání dosažených výsledků <p>Přesahy</p> <ul style="list-style-type: none"> - ve všech předmětech je vhodné využít tělovýchovných chviliek (pro např. protažení, odreagování, zopakování učiva, upevňování učiva,...)
<ul style="list-style-type: none"> - projevuje v souladu s konkrétní pohybovou činností a vlastními předpoklady přiměřenou rozhodnost, samostatnost, odvahu, vůli po zlepšení - zbytečně neriskuje při pohybových činnostech - smíří se s vlastním neúspěchem, usiluje o zlepšení podle svých předpokladů - respektuje zdravotní handicap - pojmenuje chyby v provedení pohybové činnosti jiných a reaguje na pokyny k vlastním chybám - z nabídky činností zvolí činnost odpovídající vlastní úrovni pohybových dovedností <ul style="list-style-type: none"> - ovládá zpevňování a uvolňování těla a jeho částí; usiluje o přesné provádění pohybů - zvládá stoj na rukou, kotouly, základní gymnastický odraz z trampolínky a můstku; cvičení s jednoduchým náčiním; šplh; základní akrobatické prvky a přeskoky náradí odpovídající výšky - vyjádří slovo, rytmus, hudbu či pocity pohybem (se snahou o estetické provedení pohybů) - zvládá jednoduché tanečky a taneční kroky; tančí se 	<p>III. pohybové činnosti</p> <p><i>Gymnastika</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - rytmické a kondiční formy cvičení s hudbou (akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním, tanec, aerobik), cvičení na náradí, šplh 	

<p>žákem opačného pohlaví</p> <ul style="list-style-type: none"> - zvládá základy rychlého a vytrvalého běhu, hod míčkem - využívá pohybové hry s konkrétním zaměřením - zvládá elementární herní dovednosti (míčové, pálkovací) a uplatní je v utkání podle zjednodušených pravidel - připraví se na turistickou akci, volí vhodnou obuv - ujde s mírnou zátěží trasu do 15 km; orientuje se podle turistických značek 	<p><i>Atletika</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - běhy (sprinty 60 m, vytrvalostní 300 m, běh v terénu, štafetový běh, překážkový běh) - hod kriketovým míčkem, granátem <p><i>Pohybové hry různého zaměření</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - sportovní hry (základy herních systémů, herních kombinací a herních činností jednotlivce v podmínkách utkání – ve vybraných hrách dle podmínek školy: vybíjená, přehazovaná, fotbal, stolní tenis aj.) <p><i>Turistika a pobyt v přírodě</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - technika chůze se zátěží, orientace v přírodě 	
--	---	--

Výuka plavání, bruslení a lyžování není součástí ŠVP. Na přání žáků a rodičů škola výuku zajistí. Způsob úhrady nákladů na tuto výuku je projednán s rodiči na třídních schůzkách.

-